

Om ophavsretssagen – Er Martinus' værk en "hellig tekst"?

Notat fra rådet

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Påstande om piratkopiernes legitimitet	2
3. Martinus' perspektiv på religion	4
4. MI har ingen beføjelse til at klassificere værket som "helligt"	4
5. Almindelig definition af "en hellig bog" og "religion"	5
6. Martinus' værk kan ikke opfattes som "hellig tekst"	6
7. Martinus' værk er åndsvidenskab, ikke en religiøs tekst	6
8. Titlen Det Tredje Testamente og religiøsitet	8
9. Ingen religiøs aura, ritualer og lignende	8
10. Stilen, formen og den dybere mening i Livets Bog	9

1. Indledning

I det følgende vil vi kommentere de sagsøgtes hovedargument for frifindelse i den ophavsretssag, Martinus Institut (MI) har ført vedr. piratudgivelse af Martinus' værk.

De sagsøgte påstår i deres Processkrift A, at "det uændrede kildemateriale" / "den originale tekst" (iflg. dem førsteudgaven)¹ er en "hellig tekst", og at interesserede derfor har ret til at kunne erhverve netop denne udgave, og når MI ikke udgiver den, så er de sagsøgtes udgivelse heraf legitim.

De sagsøgte nedlagde således under retssagen påstand om, at de skulle frifindes², ikke på grund af de undtagelser, der findes i ophavsretsloven, men fordi det ifølge de sagsøgte ville være i strid med menneskerettighederne at anse deres handlinger for retsstridige. Retssagen bevægede sig derved helt udenfor loven om ophavsret, idet de sagsøgte henviste til hensynene til religions- og ytringsfrihed i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9³ og 10⁴, idet disse kan medføre en undtagelse fra ophavsretten. En sådan undtagelse ville betyde, at de sagsøgtes handlinger ikke udgør en ophavsretlig krænkelse, selv om handlingerne ellers er en klar overtrædelse af loven om ophavsret. En nødvendig forudsætning for en sådan påstand om undtagelse fra ophavsretsloven er, at overtrædelsen kan anses for nødvendig, rimelig og naturlig i et demokratisk samfund.

¹ Jf. de sagsøgtes "processkrift B" samt deres brev til Procesbevillingsnævnet, primo 2015

² Jf. de sagsøgtes "påstandsdokument" fra 28.11.14

³ Menneskerettighedskonventionens artikel 9 beskytter individets ret til at udøve sin religion. Ved religionsudøvelse skal forstås gudstjeneste, undervisning (forkyndelse), andagt (bøn) og overholdelse af religiøse skikke. En ophavsretlig relevant handling kan forsvares med henvisning til artikel 9, selv om handlingen ikke falder ind under en i loven defineret undtagelse til den ophavsretlige eneret. Retten skal foretage en afvejning af hensynet til den ophavsretlige beskyttelse og retten til at udøve sin religion.

⁴ Menneskerettighedskonventionens artikel 10 beskytter retten til ytringsfrihed.

De sagsøgte bestred ikke at have krænket MIs ophavsret men påstod, at MI benytter sin ophavsret til at knægte et religiøst behov, og at de sagsøgte ved at påtage sig en "moralsk forpligtelse" til at "tilgængeliggøre det uændrede kildemateriale", som "MI nægter at udgive", herved har vundet en "moralsk ret" til værket og dermed "ret" til at udgive værket.

Nedenfor følger de sagsøgtes begrundelser vedrørende værkets status som "helligt":

2. Påstande om piratkopiernes legitimitet

Vi oplister nedenfor de sagsøgtes hovedpåstande under retssagen vedrørende Martinus' værks status som hellig tekst. Vi vil senere i denne redegørelse (og i øvrige redegørelser) vise, at samtlige påstande er uholdbare. Påstandene findes i de sagsøgtes processkrifter, Byrettens deldom 1 samt i diverse åbne breve og artikler mv.

De sagsøgte har påstået:

at MI har nægtet at genudgive førsteudgaven af *Livets Bog* (LB) i papirform, at denne udgave har en omfattende offentlig interesse ved at udgøre "det uændrede kildemateriale"⁵, der er en "en hellig tekst"⁶, at "selve teksten" (i førsteudgaven⁷) er hellig⁸, og at MI derfor gør sig skyldig i "at forhindre religiøse menneskers adgang til tekster, de betragter som afgørende for udøvelsen af deres religion"⁹;

at Martinus selv bekræfter, at åndsvidenskaben er en religion via navngivelsen af værket som "Det Tredie Testamente";

at førsteudgavens særlige religiøse status betyder, at MI, ved håndhævelse af sin ophavsret, krænker rettighederne til ytringsfrihed og fri religionsudøvelse iflg. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og at piratkopiering og distribution af førsteudgaven var – og er – nødvendig, rimelig og naturlig – også selvom det skulle krænke MIs ophavsret;

at de senere udgaver af værkerne, som MI nu udgiver, er "forfalskninger af værket"¹⁰ (er¹¹), idet de indeholder estimerede "240.000 ændringer"¹² og dermed er utilstrækkelige for læserens fulde tilegnelse af teksten og dens indhold,¹³ og at dette er "ødelæggende for udbredelsen af Martinus' livsfilosofi" og medfører "negative konsekvenser for fremtidens religionsudøvere"¹⁴;

⁵ Jf. de sagsøgtes "processkrift A", stk. 1.4

⁶ Jf. de sagsøgtes "processkrift A", stk. 2.1-2.7

⁷ De sagsøgtes brev til Procesbevillingsnævnet, primo 2015, samt Processkrift B, stk. 1.2, der henviser til Processkrift A, stk. 1.6

⁸ Jf. de sagsøgtes "processkrift A", stk. 2.2

⁹ Jf. de sagsøgtes "processkrift A", stk. 1.5

¹⁰ Jf. Kurt Christiansens (KC) brev af 17. juli 2013 "Vedrørende dit sags nr. J. nr. 1006597 MDP/SLN.", s.3, nederst

¹¹ Jf. "Ekstrakt 2", s.300, KCs "Svarskrivelse til Martinus Institut" af d. 6/1 2011, s.6, afs. 4-5

¹² De estimerede 240.000 ændringer er de sagsøgte kommet frem til ved at medregne samtlige retskrivningsmæssige rettelser (aa til å, stort begyndelsesbogstav til lille ved navneord osv.) i en optælling på de første sider af LB1. Herefter har de så ganget denne optælling pr. side med samtlige antal sider i hele værket.

¹³ Jf. de sagsøgtes "processkrift A", stk. 2.

¹⁴ Jf. de sagsøgtes "processkrift A", stk. 2.20

at de mere end 240.000 rettelser i den reviderede udgave af værket ikke kan tilbagespores i rettelseslisterne,¹⁵ at så mange rettelser indebærer, at værket i sin reviderede form er en fortolkning af værket og ikke længere er Martinus' egne ord, at MI selv har fundet, at visse nyere reviderede udgaver er så mangelfulde, at de ikke kunne benyttes til oversættelse, og alene at have adgang til de reviderede udgaver af værket derfor giver et utilstrækkeligt grundlag for at studere og forske i værket;

at en afvejning af hensynet til ovennævnte artikel 9 og 10 og MIs beskyttelse efter ophavsretsloven giver, at det er uproportionalt, hvis de sagsøgte skulle anses for at have krænket MIs ophavsretigheder, idet MIs (mis)brug af ophavsretten annullerer ethvert beskyttelseshensyn; og

at "Det ufuldendte manuskript" Thorell-manuskriptet ligesom Martinus' øvrige værker udgør en hellig tekst for de personer, der lever efter åndsvidenskaben.

Byretten fandt ikke, at MI krænker menneskerettighederne ved sin udgivelsespraksis og dermed heller ikke, at piratudgivelserne kan anses for nødvendige, rimelige eller naturlige i et demokratisk samfund. Samtlige de sagsøgtes påstande blev således underkendt ved Byrettens Deldom 1 og er desuden løbende blevet tilbagevist af MI i de kommentarer og notater, der er samlet på MIs hjemmeside her:

martinus.dk/da/emneoversigter/information-om-ophavsretssagen

Nedenfor følger MIs redegørelse vedr. påstandene om religion og "hellig tekst".

3. Martinus' perspektiv på religion

Som Martinus udtrykte det utallige gange, er hans åndsvidenskab ikke en religion, hvorfor hans værker ikke er noget, der skal dyrkes religiøst. Bemærk f.eks. at han siger, at åndsvidenskaben (en af Martinus' mest brugte betegnelser for sit værk): *"skal afløse alle verdensreligioner og trosforestillinger til fordel for virkelig kosmisk videnskab, omsat til kosmiske analyser, logisk opbygget og efterkontrollabel ved fremragende intelligens og højt udviklet intellektualiseret følelse og intuition."* (Det Evige Verdensbillede (DEV) 2, stk. 24.10.)

LB (og Martinus' værk generelt) skal altså ikke danne religion, og derfor kan Martinus' værk heller ikke være "en hellig tekst" i gængs og dermed kendt forstand. Førsteudgaven¹⁶ har da heller ikke på nogen måde status af at være "en hellig tekst" eller nogen anden særstatus i øvrigt. Kun Martinus' maskinskrevne originalmanuskripter har særstatus som referenceramme for alle udgivelser ("Originalmanuskripterne er de autentiske tekster. Eventuelle fejl i bøgerne i forhold til disse originaler må rettes." Rådsmøde 30.3.1976.) Hvis noget skulle kunne forstås som helligt, er det *indholdet* af Martinus' værk – ikke præcis den form, førsteudgaverne har med sine fejl og mangler i forhold til originalmanuskripterne. For Martinus er det selve livet, der er "det hellige" og som udgør "religionen". Førsteudgaverne blev endda efterfulgt af flere nye udgaver i Martinus' levetid, som blev godkendt af Martinus. F.eks. udkom LB6 i andenudgaven i 1973 med næsten 100 rettelser – og hvilken forfatter ville i øvrigt hellere udgive en fejlbehæftet udgave af sit eget værk fremfor en ny og korrekturret udgave? Martinus forholdt sig pragmatisk til tekstens form og ønskede, at hans værk skulle udgives med samti-

¹⁵ Det er korrekt, at man ikke ser de mange retskrivningsmæssige opdateringer på rettelseslisterne, som tallet 240.000 refererer til. Disse udgør "stiltiende" rettelser, idet de er indlysende (f.eks. rettelser af aa til å). De er dog dokumenteret på generelle ordlister i MIs retningslinjer, og alle øvrige rettelser er dokumenteret på rettelseslister. Retningslinjer og rettelseslister er tilgængelige på MIs hjemmeside her: martinus.dk/da/vaerket/vaerkets-udgivelse/rettelseslister-og-retningslinjer

¹⁶ Førsteudgaven var iflg. de sagsøgtes "processkrift A og B" samt deres ansøgning til procesbevillingsnævnet den "hellige tekst". Se evt. rådets Uddybende kommentar til ophavsretssagen stk. 4.6 (martinus.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/raadet_informerer/notat_2016.08_ophavsretssagen_uddybende_kommentar.pdf).

dens retskrivning¹⁷. Der er intet "helligt" i den gamle retskrivning, i sætte- eller stavfejl o.l., ligesom det åbenlyst ingen negativ betydning har for læserens forståelse af indholdet af værket, at disse korrekturer og retskrivningsmæssige opdateringer er foretaget.¹⁸ Det betyder derimod, at værket er lettere tilgængeligt for læseren. Når Martinus gennemførte skrivningen af LB1-7 med den gamle retskrivning, selvom de sidste bind udkom efter retskrivningsreformen i 1948, så forklarer han selv, at det skyldtes, at da han allerede var gået i gang med at skrive efter de gamle regler, ville det være unaturligt at lave om på det undervejs. Han siger for eksempel: "Dengang man indførte det med små bogstaver, da var jeg midt i skrivningen af Livets Bog, og så kunne jeg ikke begynde at skrive med småt." (Rådsmøde 9.11.1976)

4. MI har ingen beføjelse til at klassificere værket som "helligt"

Rådet har i forbindelse med retsprocessen fremført, at hverken MI eller de enkelte medarbejdere og rådsmedlemmer har til opgave at vurdere om Martinus' værk er "en hellig tekst", eller om Martinus' åndsvidenskab er en religion.¹⁹ Martinus har ikke givet rådet nogen beføjelser til at foretage den form for klassifikation. MI mener endvidere, at emnet ikke hører hjemme i en retssag om ophavsret, hvor man udelukkende skal vurdere de rent ophavsretslige spørgsmål. Dette bestyrkes af, at argumentet om tekstens status som "hellig" er søgt og udelukkende må ses som de sagsøgte forsøg på at finde en "kattalem", der fritager dem for juridisk ansvar for deres krænkelser. Til yderligere støtte herfor skal vi pointere, at de sagsøgte forklaringer om "hellig tekst" først kom frem i processkrift A umiddelbart inden første del af retssagen, dvs. mere end 4½ år efter deres krænkelser påbegyndtes. Endvidere skal vi fremføre, at Søren Ingemann den 20. januar 2016 på Facebook skriver, at "*Det religiøse moment kommer ind i billedet af rent juridiske grunde*", og hermed afslører, at argumentationen for værkets status som "hellig tekst" reelt ikke havde med de sagsøgte forhold til Martinus' værk at gøre og altså ikke var den oprindelige eller oprigtige baggrund for deres krænkelser.

MI's repræsentanter har under retssagen derfor ikke givet udtryk for deres personlige opfattelser af, hvilken religiøs status Martinus' værk måtte have, men udelukkende henvist til Martinus' egne forklaringer, hvor vi finder:

- at Martinus anførte, at hans værk ikke skulle danne basis for en ny religion (se f.eks. LB1, stk. 15, DEV2, stk. 24.10), hvorfor værket ikke kan betragtes som "en hellig tekst" i gængs forstand;
- at Martinus aldrig selv har betegnet sit værk som "en hellig tekst" i gængs religiøs forstand (jf. nedenfor); og
- at Martinus ikke har tildelt nogen særstatus hverken til værkets førsteudgave eller senere udgaver i hans levetid – heller ikke i form af at være en "hellig tekst". Kun originalmanuskriptet tilskrives af Martinus en særstatus, idet han har benævnt det som den autentiske tekst, der fungerer som grundlag for rettelser af fejl i udgivelserne.

¹⁷ Martinus opdaterede *Bisættelse* til ny retskrivning fra den oprindelige Kosmos-udgave 1934-35 til førsteudgaven 1951 (altså kun 3 år efter retskrivningsreformen 1948) og udgav *Det Evige Verdensbillede* med ny retskrivning (DEV1 1963). I de opdaterede udgaver fra Martinus' tid indgår rettelser af forældede ordformer som f.eks. mineralier, absolute, faciter, infection (*Bisættelse* udgave 1978).

¹⁸ På MI's hjemmeside findes en detaljeret udredning af rettelserprocedurerne i forbindelse med genudgivelser. Her kan man også finde en komplet oversigt over de foretagne rettelser i forbindelse med den nyeste udgivelse: martinus.dk/da/vaerket/vaerkets-udgivelse/rettelseslister-og-retningslinjer

¹⁹ Bemærk, at hverken rådet eller MI påstår, at Martinus' værk *ikke* er "helligt". Vi har blot sagt, at vi ikke har beføjelser til at udtale os om dette, og at MI i øvrigt er ganske uenig i den udlægning, de sagsøgte og deres advokat har fremført. Det vi siger er, at Martinus' værk iflg. Martinus' egen udlægning ikke kan betragtes som en "hellig tekst" i gængs forstand. At en lille gruppe mennesker ønsker at dyrke værket religiøst, giver det i øvrigt heller ikke status i samfundet som "hellig tekst".

Utallige passager i værket (f.eks. LB4, stk. 1066) peger således på, at Martinus ikke så sit værk som helligt i gængs forstand, herunder at værket ikke skal dyrkes religiøst, men derimod studeres som åndsvidenskab.

Vi vil understrege, at MIs repræsentanter under retssagen ikke ønskede, og ej heller så det som sin opgave, at udtrykke personlige holdninger til, hvorvidt de selv opfatter værkerne som hellige, eller hvorvidt åndsvidenskaben er en religion. For det første har MIs repræsentanter som nævnt ikke til opgave personligt at klassificere, hvorvidt Martinus' værk udgør "en hellig tekst" eller en religion. For det andet er begreberne "hellig", "hellig tekst", "religiøs" og "religion" ladede, flertydige og vanskelige at drøfte – ikke mindst under en retssag. Og de sagsøgte advokat forsøgte jo netop at godtgøre, at der *er* tale om en religion og dermed tale om, at selve teksten i førsteudgaven er hellig, hvorfor det er vigtigt for MI at bemærke, at vi ikke deler en sådan tilgang til værket eller retssagen.

Vi vil i det følgende forsøge at uddybe disse problematikker for de interesserede og dokumentere vores udsagn ovenfor ud fra Martinus' egne udtalelser samt ud fra gængse definitioner af begreberne.

5. Almindelig definition af "en hellig bog" og "religion"

Gængse opfattelser: Ifølge Den Danske Ordbog er "en hellig bog" defineret som en "samling skrifter, der udgør det centrale grundlag for dyrkelsen af en bestemt religion". Samme sted er "religion" defineret som "et samfunds eller en kulturs organiserede tilbedelse af en gud, guder eller overmenneskelige kræfter og den livsopfattelse og de ritualer, der knytter sig hertil", samt den "personlige tro og livsførelse i overensstemmelse hermed".

Begreberne "hellig tekst", "hellige skrifter" og "hellige bøger" bruges synonymt om en religions "grundlov", dens væsentligste myter, dens vigtigste moralske og etiske regler og dens centrale religiøse lære. Hellige tekster er således grundlæggende i mange religioner.

Hellige tekster betragtes typisk som hellige helt ned i det skrevne bogstav, hvorfor hellige tekster ikke altid kan læses af alle religionens medlemmer. I kristendommen var Bibelen i mange århundreder kun tilgængelig på latin og græsk – og i de fleste ortodokse kirker bruges Bibelen fortsat på kirkeslavisk eller oldgræsk og dermed på sprog, som ligger langt fra de nutidige sprog. Dette skyldes, at Bibelen betragtes som så hellig, at de oprindelige formuleringer på det sprog, den først er skrevet på, i sig selv er hellige. Det samme gør sig gældende for Koranen, som de fleste muslimer læser på arabisk uanset deres individuelle modersmål.

Konkrete historiske udgaver af f.eks. Bibelen har desuden for visse kristne status af at være relikvier, ligesom koranen er Islams helligste relikvie. Ordet relikvie kommer af latin og betyder ordret en "fysisk levning". Et relikvie er f.eks. en skeletdel eller andet fysisk efterladt fra en helgen, en oprindelig "hellig bog", samt andre historiske religiøse genstande, som man tillægger en speciel hellig og undergørende kraft.

6. Martinus' værk kan ikke opfattes som "hellig tekst"

Opfattelser hos Martinus: Ud fra ovennævnte definition har LB ikke status af at være et relikvie. Hverken førsteudgaven eller andre udgaver beskrives af Martinus som en historisk religiøs genstand besjælet med en speciel "undergørende kraft" eller lignende.

Lige så lidt kan LB opfattes som "en hellig bog", "et helligt værk" eller "en hellig tekst" ud fra de gængse definitioner. Martinus har netop skrevet, at hans værk ikke skal danne basis for en ny religion, f.eks. i artiklen "*Martinusbevægelsen – har den et navn?*", Kosmos nr. 1, 1989: "*Da hele mit åndsarbejde kun går ud på at være en undervisning eller en manifestation af kundskaber i form af verdensbillets analyser og derigennem blotte betingelserne for næstekærligheden eller den humane livsførelse eller væremåde, der gør mennesket identisk med verdensfreden, kan mit arbejde således ved sin intel-*

lektuelle struktur aldrig nogen sinde blive en religion, baseret på tro."

7. Martinus' værk er åndsvidenskab, ikke en religiøs tekst

Martinus udlægger godt nok åndsvidenskaben i DEV3, stk. 33.70, som "religiøs videnskab" og beskriver samme sted LB som "universaludtryk for livets egen levende religion", men Martinus skelner tydeligt mellem "livets religion" og de almindelige religioner samt mellem "religiøs videnskab" og "religiøs tro". Der er tale om vidt forskellige begreber. Om "livets religion" og LB skriver han: "Da Livets Bog udgør en genfortælling af oplevelsen af denne altomspændende *"livets religion"* og er blevet manifesteret med det formål at stimulere udviklingen af individets evne til *selv at forstå nævnte religion*, således at det bliver i stand til, – ikke ud fra Livets Bog, – men *ud fra livets egen direkte tale*, selv at skue, *hvad det må og ikke må, hvad der er virkeligt og uvirkeligt*, vil man kunne forstå, *at Livets Bog ikke i noget som helst tilfælde skal virke som stimulerende kraft for dannelse af sekt, religion eller trosbekendelse [...]."* (LB1, stk. 15)

Det er altså ikke Martinus' værk i sig selv, men "livets direkte tale", der udgør "livets religion". De kosmiske analyser udgør en "religiøs videnskab", der "genfortæller" (eller "oversætter" om man vil), analyserer og fortolker "livets direkte tale", og analyserne udgør således ikke i sig selv en "religiøs tekst" eller "hellig tekst", men en logisk udredning af åndelige lovmæssigheder (der betragtes som hellige).

Menneskets mere udviklede og intellektualiserede religiøsitet forholder sig ikke troende til tekster men derimod åbent og analyserende til livet. Det er den form for religiøsitet, som er relevant i åndsvidenskaben, en alt-inkluderende religiøsitet, der ikke er følelsesmæssigt bundet til særlige "objekter", autoriteter, ritualer osv. og er befriet fra ureflekteret overbevisning (tro). Martinus taler om religiøsitet på mange niveauer – det religiøse instinkt er en organisk funktion i alle levende væsener men kommer til udtryk på mangfoldige måder i en skala af voksende intellektualisering og autencitet. Det religiøse er for Martinus et grundvilkår for alle levende væsener og er i sidste ende ikke noget, der begrænser mennesket til et særligt religiøst tilhørsforhold men omfatter derimod hele livet i sit gudsforhold.

I indledningen til bogen *Logik* skriver Martinus: *"Livet er således tilværelsens største og virkeligste skole. Det er selve bøgernes bog. Det er selve kilden, hvorfra al visdom urokkeligt stammer. Og da ingen kan eksistere, uden at deres liv er identisk med "læsning" i denne bog, kan heller ingen eksistere uden at blive "undervist" af samme bog."*

Med Martinus' beskrivelse af sit værks relation til "livets religion" og "religiøs videnskab" befinder vi os altså så langt fra den traditionelle forståelse af begreberne religiøsitet og religion, at der egentlig er tale om anvendelse af begreberne i en helt ny betydning. Og vi ser da også, at Martinus taler om åndsvidenskaben som udtryk for en "ny verdensimpuls". Almindelig religion og religiøsitet har troen på de religiøse teksters dogmer som det bærende element, mens "livets religion" og "religiøs videnskab" iflg. Martinus har udskiftet dogmetro med logisk analyse som det bærende element. Eller med Martinus' egne ord kan hans værk: *"således ved sin intellektuelle struktur aldrig nogen sinde blive en religion, baseret på tro."* (artiklen "Martinusbevægelsen – har den et navn?", Kosmos nr. 1, 1989)

Det er altså ikke tekstens konkrete bogstavform, det her handler om. Det er hverken retskrivning eller sprog, der er i centrum, men derimod analyserne og deres struktur. Analyserne ændrer ikke struktur eller indhold, hverken med en opdatering af retskrivningen eller med en korrekt oversættelse til et andet sprog – lige så lidt som et matematisk bevis bliver ugyldigt, blot fordi man ændrer notationen (f.eks. skifter a, b og c ud med x, y og z i beviset for den pythagoræiske læresætning). Det er selve analysernes struktur af logiske tankerækker, der skal hjælpe læseren til selv at forstå "livets direkte tale" og inspirere den intuitive forståelse af verdensaltets lovmæssigheder.

I sin artikel "*Om god praksis for genudgivelse af ældre litteratur*" (Den Ny Verdensimpuls (DNV) 2015-2) skriver Jes Arbov, der er fortaler for ikke at udgive Martinus' værker med moderne retskrivning: "*Ud fra disse betragtninger, kan man med rette spørge, hvordan man med absolut sikkerhed kan vide, at man ved ændring af retskrivningen i Martinus' værk, ikke ændrer værkets "særlige aura" eller associative betydning?*". Men Jes Arbov lader til at misforstå hensigten med Martinus' værker og hvilken kategori af tekst, der er tale om. Det kan direkte udledes af vores tidligere dokumentation, at det slet ikke er en "særlig aura", der er interessant, det er derimod analysernes struktur og logiske opbygning samt klarheden, hvormed de skildrer verdensaltets lovmæssigheder. Tekstens læsevenlighed, som giver læseren den mindst besværlige adgang til "analyserne", er derfor vigtigere end et særligt litterært (eller religiøst) hensyn til tekstens eventuelle "aura". De centrale formål med Martinus' værk: "*udvikling af åndsfrihed, tolerance, humanitet og kærlighed til alle levende væsener*" er helt uafhængige af tekstens "aura", retskrivning og sprog. Hvis man gerne vil læse Martinus' værker i en udgave med oprindelig retskrivning, fordi man får en særlig fornemmelse ud af det (og i øvrigt ser stort på disse udgavers sættefejl mv.), så er man jo velkommen til at gøre det f.eks. på MIs hjemmeside eller på et af landets biblioteker, hvor disse udgaver stadig findes. Rådet har endda allerede i 2007 officielt (DNV og Kosmos) meddelt åbenhed for genoptryk af historiske udgaver ved en reel efterspørgsel. Vi mener dog, at de mange interesserede, der er glade for og foretrækker de nye udgaver, taler deres eget sprog.

Martinus beskriver som sagt sine værker som en nøgle til at forstå "livets direkte tale". Denne er selve tilværelsens universelle religion omfattende alle individer som medlemmer, jf. f.eks. LB1, stk. 15: "*Livets Bog skal således give den studerende et indblik i, hvorledes denne førstnævnte korrespondance eller denne livets direkte tale eksisterer som udgørende tilværelsens absolut eneste fundamentale religion, idet den nemlig kun kan eksistere med absolut alle som lærere, med alle som elever og med alt som læresætninger. [...] Livets Bog vil således ikke kunne indkapsles i eller monopoliseres af nogen som helst form for sekt- eller samfundsdannelse.*"

8. Titlen Det Tredje Testamente og religiøsitet

Under retssagen blev det af de sagsøgte påstået, at den samlede betegnelse for Martinus' værker, "Det Tredje Testamente", skulle indebære, at Martinus betragtede sine værker som "hellig tekst" i religiøs forstand.

Martinus mente ganske vist, at hans værk var kristendommens "fortsættelse", men dette indebærer ikke, at der er tale om traditionel religion. "Afslutningen på Bibelen" (Det Tredje Testamente) skulle nemlig iflg. Martinus udtrykke "livsmysteriets løsning" i logiske tankerækker. Studiet heraf fordrer ikke tro eller tilbedelse, men derimod i høj grad udvikling af såvel human følelse som intelligens og vil i sidste ende sammen med livets øvrige påvirkninger munde ud i selvoplevelse, intuition eller "kosmisk bevidsthed". Bemærk også hvad Martinus skrev til en ven på Island den 17. maj 1970: "*Det tredje testamente er jo en fortsættelse af den rene kristendom, fra selve Jesu mund, som han har bebudet menneskene som en kommende "Talsmanden den hellige ånd", der i sin kosmiske analyse kun kan være udtryk for den allerhøjeste viden eller videnskab.*" Bemærk i øvrigt at Martinus her ikke taler om biblen, men om "den rene kristendom, fra selve Jesu mund", og det er jo noget ganske andet.

Martinus har med titlen Det Tredje Testamente markeret sit værks historiske kontekst. Martinus skriver i LB5, stk. 1849: "*Og er det ikke den samme fortsatte udvikling, der nu betinger, at dette nye testamente heller ikke mere er fyldestgørende, men kræves forklaret videnskabeligt, i stedet for som tidligere kun at blive forklaret dogmatisk eller diktatorisk? – Er det ikke netop dette krav, der nu afføder åndsvidenskaben, der i sin sande natur kun kan være det samme som næstekærlighedsvidenskab og derfor må blive et tredje og sidste testamente.*" (Man kan tilføje, at betegnelsen "det 3. Testamente" ikke skal forstås i en traditionel religiøs ramme, men som udtryk for forklaring af "sandheden" eller de åndelige love.)

Der er altså ikke tale om "en fortsættelse af Biblen" i endnu et "religiøst dogmeskrift", men om et selvstændigt værk af en ny, videnskabelig karakter, der taler til menneskers intelligens, kærlighedsevne og intuition. Modsat de to foregående testamenter, som båret af en religiøs retorik talte til menneskers instinktive trosevne.

Martinus beskriver i Den Intellektualiserede Kristendom, stk. 6, sit værk som "*en underbygning af kristendommen*", som en bevisførelse for de "kosmiske facitter" indeholdt i de to forudgående testamenter.

Titlen "Det Tredje Testamente" indebærer altså ikke, at der er tale om en direkte "fortsættelse af biblen" og dermed religion. Der er tale om åndsvidenskab, hvor bl.a. de "kosmiske facitter", som udgjorde dogmer i de tidligere religiøse tekster, nu bliver logisk analyseret og udredt.

Eller med Martinus' ord fra artiklen Besættelse, Kosmos nr. 16, 1972: "*Naturligvis vil der være mennesker, der tror på denne åndsvidenskab og gør den til en ny religion, men det viser, at de ikke har haft evne til at forstå den.*"

9. Ingen religiøs aura, ritualer og lignende

I Samarbejdsstrukturen, stk. 11.3, har rådet i 2003 skrevet følgende, bl.a. på grundlag af Rådsmøde 05.03.1974: "*Da åndsvidenskaben i høj grad giver inspiration til mennesker, der er mætte af trosreligioner og åndelig sekterisme, fandt Martinus det vigtigt, at der ikke skabes nogen form for religiøs aura inden for Centrets rammer. Det var hans ønske, at alle skal kunne føle sig frie, utvungne og godt tilpas i Centret. Han lagde derfor vægt på, at der i forbindelse med Centrets fælles aktiviteter ikke indgår fælles bøn, fælles meditation eller andre former for ritualer, øvelser eller samværsformer, som er præget af særlige religiøse og åndelige retninger.*"

I protokollatet²⁰ fra samme rådsmøde finder vi følgende udtalelse:

Martinus: "Jeg mener, vi må bort fra dette her... søndagsskole. Det må ikke have det præg. Det må have et almindeligt normalt præg. Alt, hvad der smager af religiøs aura, det skal man væk fra. Og det bliver jo guddommeligt alligevel. For det er jo en højere videnskab."

Martinus gentager, at værkerne ikke skal danne basis for religiøs dyrkelse, og benytter ikke betegnelsen "hellig tekst" om sit værk. Han benytter til gengæld adskillige gange betegnelsen "hellige bøger" om andre tekster end sine egne, såsom bibelen og koranen, og omtaler først og fremmest disse som grundlag for traditionel religiøs dyrkelse, f.eks. i Artikelsamling 1, stk. 14.40: "*At disse væsener [urokkeligt trobundne til religiøse sekter] ikke kan forstå et værk som "Livets Bog" med den overvældende religiøse frihed og uafhængighed af tro, dogmer, fortidige profeter og hellige bøger, som den repræsenterer, er naturligvis en selvfølge.*"

Religionerne udgør en nødvendig "åndelig krykke" for det umodne menneske, der behøver en tro at støtte sig til.

Martinus udtaler ingen steder, at førsteudgaven eller senere udgaver af LB nyder en særlig (hellig) status. På rådsmødet 30.3.1976 er derimod protokollatet: "Originalmanuskripterne er de autentiske tekster. Eventuelle fejl i bøgerne i forhold til disse originaler må rettes."

²⁰ Samtlige protokollater fra rådsmøderne i Martinus' levetid er godkendt af Martinus og rådet.

10. Stilen, formen og den dybere mening i Livets Bog

Martinus påpeger sammenfattende, at det er *indholdet* eller "den dybere mening" i værket, der er væsentligt – ikke stilen eller formen, f.eks. i "Fortolkning af Livets Bog", Artikelsamling 1, nr. 7 :

"At "åbne" Livets Bog er altså ikke gjort ved blot og bar at åbne den rent fysisk, blade den igennem og "læse" den. Den kan desuagtet heraf for en sådan læser være en absolut lukket bog. Den kan kun virkelig åbnes af den, der har nået et sådant begær efter åndelig viden, at han i sin søgen efter denne ikke lader sig hindre hverken af stil eller form. Hans bevidsthed må være så åndeligt fremskreden, at disse nævnte realiteter er blevet et så ganske underordnet spørgsmål, at han ikke ønsker at spille tid med nogen som helst form for kritik af disse. Kun den, der er således indstillet, kan gøre sig håb om i nogen grad at kunne åbne Livets Bog og komme til den dybere mening, som er skjult bag den for alle synlige tekst og stil.

Enhver sandhedssøger eller åndsforsker, der ikke har den her skildrede indstilling, men mere hæfter sig ved stilen eller den ydre form, er jo ikke åndsforsker, men stilforsker eller forsker af den ydre form. For et sådant væsen kan den til Livets Bog knyttede ydre form og stil undertiden være en uovervindelig hindring, idet al dets energi udløser sig i kritik af de i samme form eventuelt fremtrædende små tekniske fejl og grammatiske ufuldkommenheder e.l. Først når den dybere mening i Livets Bog bliver til hovedtingen, og stilen og formen bliver til en biting for læseren, da oplever han "den hellige ånd" gennem nævnte bog."

Læserens fokus på værkernes "dybere mening" er altså afgørende for forståelsen af de "kosmiske analyser" eller oplevelsen af "den hellige ånd". Værkernes stil og form er ikke afgørende, tværtimod udgør "stilforskning" og optagethed af værkets "ydre form" en decideret hindring for forståelsen. Martinus forholder sig altså pragmatisk til tekstens form og kategorisk til indholdet.

Tekstens form kan således tilpasses læseren (ved f.eks. at opdatere retskrivningsmæssigt, udgive som e-bog eller oversætte til læserens sprog), uden at det får negative konsekvenser for forståelsen af værkernes "dybere mening". Indholdet er det relevante og "det" skal naturligvis ikke ændres (ordene og sætningskonstruktionerne skal bevares på dansk, og oversættelserne skal foregå kontrolleret og ensartet).

Det følger således, at uanset om man udgiver værkerne med gammel eller ny retskrivning, om man retter stavfejl eller ej, om man læser værkerne på dansk eller i en korrekt oversættelse til andre sprog, har man fortsat hverken 80%, 95% eller 99% – men 100% glæde af indholdet i værkerne. Hvis oversættelserne derimod er dårlige, hvis der mangler noget af teksten (som tilfældet f.eks. er i førsteudgaverne), eller hvis der ændres i indholdet, vil læseren ikke længere have 100% glæde af indholdet.

Vi håber hermed at have klargjort MIs holdning vedr. betydningen og funktionen af Martinus' værker, herunder hvorvidt de er "hellige" i gængs forstand.

Rådet for Martinus Institut
August 2016